

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-27-01/2012

P/12/068

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/068 - Przygotowanie gmin i szkół do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Katarzyna Durakiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83682 z dnia 30 października 2012 r. 2. Bogusława Maruszewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83700 z dnia 13 listopada 2012 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-2, 47-48)</p>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Nałęczowie, ul. Lipowa 3, 24-150 Nałęczów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Ćwiek, Burmistrz Nałęczowa <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 3-4)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 (do 14 grudnia 2012 r.) w zakresie przygotowania do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła, że Gmina Nałęczów właściwie przygotowała prowadzone publiczne szkoły podstawowe do objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci w wieku sześciu lat od 1 września 2014 r., ponieważ zidentyfikowała i na bieżąco aktualizowała potrzeby w zakresie warunków lokalowych, wyposażenia oraz kadry nauczycielskiej, zapewniła odpowiednie warunki organizacyjne dla przyjęcia sześciolatków oraz efektywnie uczestniczyła w Rządowym programie *Radosna szkoła*².

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego znaczenia dla oceny stanu przygotowania prowadzonych szkół do objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci sześciolletnich. Nieprawidłowości polegały na:

- 1) nieprzygotowaniu projektu uchwały dotyczącej sieci prowadzonych publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- 2) zatwierdzeniu arkuszy organizacji dwóch szkół z nieprawidłowym przydziałem zadań dla nauczycieli dotyczących sprawowania opieki nad uczniami w czasie przewozu.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Rządowy program wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła” ustanowiony na mocy Uchwały Nr 112/2009 Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. Zwany dalej: *programem Radosna szkoła*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozpoznanie potrzeb w zakresie warunków lokalowych i wyposażenia oraz kadry nauczycielskiej prowadzonych szkół podstawowych, a także przyjęcie w tym zakresie programów i harmonogramów przygotowań i zapewnienie ich finansowania

Opis stanu faktycznego

Na terenie gminy Nałęczów w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 działało pięć szkół podstawowych i jedno przedszkole. Jednostki te miały status publicznych i prowadziła je Gmina Nałęczów. Roczne przygotowanie przedszkolne prowadziły cztery publiczne szkoły podstawowe (w Drzewcach, Piotrowicach, Czesławicach i Sadurkach) oraz publiczne przedszkole w Nałęczowie. Liczba dzieci realizujących obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach podstawowych wynosiła: 43 w 2009/2010, 36 w 2010/2011, 47 w 2011/2012, 52 w 2012/2013, a w przedszkolu: 32 w 2009/2010, 56 w 2010/2011, 28 w 2011/2012, 46 w 2012/2013.

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy Nałęczów mieszkało ogółem 374 dzieci w wieku sześciu lat. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach podstawowych i przedszkolach na terenie gminy Nałęczów realizowało ogółem 340 dzieci, w tym: w roku szkolnym 2009/2010 - 75 (95% dzieci sześciolatków), 2010/2011 - 92 (98%), 2011/2012 - 75 (78%), 2012/2013 - 98 (93%).

Do pierwszej klasy uczęszczało 34 dzieci sześciolatków, tj. 9% ogółu dzieci w wieku sześciu lat, w tym czworo dzieci (5% sześciolatków) w roku szkolnym 2009/2010, dwoje (2%) w 2010/2011, 21 (22%) w 2011/2012, siedmiu (7%) w 2012/2013.

Według Burmistrza Nałęczowa, przyczynami znikomego udziału sześciolatków w klasach pierwszych były zmieniające się przepisy oświatowe w zakresie terminu objęcia tych dzieci obowiązkiem szkolnym, a uczęszczanie dziecka sześciolatkowego do szkoły było prawem, a nie obowiązkiem (decyzję podejmowali rodzice).

W sprawie działań informacyjnych o możliwości posyłania dzieci sześciolatków do szkół podejmowanych przez Gminę Nałęczów, sekretarz Gminy wyjaśniła m.in., że ten obowiązek nałożono na dyrektorów szkół i w tym celu przekazano do szkół ulotki, pracownicy Urzędu Miejskiego w miarę potrzeb udzielali odpowiednich informacji telefonicznych, a problemy związane z przyjęciem sześciolatków do szkół omawiano na zebraniach wiejskich.

(dowód: akta kontroli str. 5-34, 197, 230-231, 263-264)

Gmina Nałęczów, w związku z objęciem dzieci sześciolatków obowiązkiem szkolnym, nie ustanowiła formalnych planów i harmonogramów w zakresie przygotowania kadry nauczycielskiej, warunków lokalowych i wyposażenia. Burmistrz Nałęczowa wyjaśnił, że nie przyjmowano dokumentów planistycznych ze względu na to, że szkoły w gminie Nałęczów mogły przyjąć sześciolatków bez angażowania znacznych nakładów finansowych. Burmistrz wskazał, że:

- w 2009 r. rozpoznano potrzeby szkół (liczbę dzieci, możliwości lokalowe i kadrowe) i uznano, że sieć szkół podstawowych gminy Nałęczów jest w stanie przyjąć wszystkie dzieci sześciolatków bez konieczności dodatkowych działań

(inwestycji, zatrudniania nauczycieli) w budynkach, a uzupełnienia wymaga wyposażenie sal nauczania zintegrowanego,

- w szkołach podstawowych w Drzewcach, Piotrowicach, Sadurkach i Czesławicach dzieci sześciolatnie z obwodów zwiększyłyby liczebność uczniów klasy pierwszej bez konieczności tworzenia dodatkowych oddziałów,
- w szkole w Nałęczowie istnieją warunki lokalowe do utworzenia dodatkowej klasy pierwszej (aktualnie są dwa oddziały),
- w celu utrzymania racjonalnej liczby uczniów w klasach, dyrektor szkoły w Nałęczowie współpracuje z dyrektorem przedszkola (gdzie jest realizowany obowiązek wychowania przedszkolnego), aby rodzice posyłali dzieci sześciolatnie (których rozwój intelektualny pozwala na rozpoczęcie nauki) do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 113)

Gmina Nałęczów nie oszacowała kosztów zadań niezbędnych do przygotowania szkół do objęcia dzieci sześciolatnych obowiązkiem szkolnym (remonty, inwestycje, zakupy wyposażenia, szkolenia i inne działania organizacyjne). Według Burmistrza Nałęczowa szacunek kosztów może dotyczyć wyłącznie doposażenia sal lekcyjnych, lecz dotychczas takich kosztów nie szacowano ze względu na brak deklaracji rodziców o wcześniejszym posyłaniu dzieci do szkoły w konkretnym roku, a doposażenie sal uczniów klas pierwszych odbywało się na bieżąco w ramach koniecznych zakupów wyposażenia. Burmistrz stwierdził, że w budżecie Gminy na 2014 rok będą środki na doposażenie sal związane z objęciem sześciolatek obowiązkiem szkolnym, ale nie określił kwoty planowanych wydatków na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 113)

W latach 2009 – 2012 Gmina nie ponosiła kosztów związanych z bezpośrednią realizacją przygotowań szkół do objęcia dzieci sześciolatnych obowiązkiem szkolnym. Według informacji uzyskanych od dyrektorów szkół, w szkołach podstawowych poniesiono koszty związane z remontem i zakupem wyposażenia dla uczniów klas pierwszych:

- W Szkole Podstawowej w Piotrowicach (SP w Piotrowicach) świetlicę i sale lekcyjne wyposażono w gry, puzzle, zabawki, pomoce dydaktyczne, bajki CD, program „Psychologia – dziecko na drodze edukacji”, tablice interaktywne, wykładzinę dywanową do wydzielonego kącika zabaw (9.532 zł). Dyrektor SP stwierdziła, że w szkole wszystkie sale lekcyjne, w których uczą się dzieci z klas I - III wyposażone są w nowe meble, nowoczesny sprzęt multimedialny (tablica interaktywna z rzutnikiem multimedialnym), a niezbędny będzie zakup nowych ławek i krzeseł.
- W Szkole Podstawowej w Nałęczowie (SP w Nałęczowie) wyremontowano salę gimnastyczną (44.708 zł), zaadaptowano sale lekcyjne na stołówkę szkolną (118.275 zł), zakupiono meble oraz stoliki i krzesła z regulacją wysokości (22.745 zł), pomoce dydaktyczne, programy multimedialne (2.573 zł), komputery (4.398 zł), tablicę interaktywną, białe tablice (8.850 zł). Dyrektor SP poinformowała, że szkoła jest gotowa na przyjęcie dzieci sześciolatnych, w przyszłym roku planowane jest wykonanie osłon na kaloryfery.
- W Szkole Podstawowej w Drzewcach (SP w Drzewcach) zakupiono wykładzinę dywanową (343 zł). Dyrektor SP poinformowała, że szkoła posiada odpowiednie wyposażenie na przyjęcie dzieci sześciolatnych, planowane jest wykonanie osłon na kaloryfery.

W planowanej do likwidacji Szkole Podstawowej w Czesławicach (SP w Czesławicach) oraz Szkole Podstawowej w Sadurkach (SP w Sadurkach) nie ponoszono wydatków na zakup wyposażenia i remonty. Dyrektor SP

w Sadurkach wskazał, że potrzebny jest zakup ławek i krzeseł dostosowanych do wieku dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 239-244)

W latach 2009 – 2012 gmina planowała i zrealizowała inwestycje, które dotyczyły młodszych uczniów szkół, w tym sześciolatków:

- w SP w Nałęczowie przeprowadzono remont o wartości 118 tys. zł, w wyniku którego powstała stołówka szkolna (2012 r.),
- w SP w Sadurkach wyremontowano boisko szkolne i zbudowano plac zabaw o wartości 105 tys. zł (2012 r.) w ramach środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

W dniu 27.11.2012 r. miało miejsce otwarcie ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego „Budowa placu zabaw w Kolonii Drzewce” (planowany termin zakończenia 15.12.2012 r.), na który gmina Nałęczów otrzymała pomoc w kwocie 23,6 tys. zł w ramach PROW. Gmina złożyła wniosek (30.09.2012 r.) na budowę placu zabaw w ramach programu „Radosna szkoła” przy SP w Nałęczowie o wartości 230 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 120)

W latach 2009 – 2012:

- nie kierowano do dyrektorów szkół zaleceń związanych z przygotowaniem warunków lokalowych, wyposażenia oraz potrzeb kadrowych związanych z kształceniem uczniów sześciolatków,
- dyrektorzy szkół nie składali pism dotyczących potrzeb związanych z objęciem sześciolatków obowiązkiem szkolnym (poza programem „Radosna szkoła”),
- nie było wniosków, skarg mieszkańców dotyczących sytuacji i warunków w szkołach podstawowych,
- na wniosek radnego (rodzica) i dyrektora SP w Nałęczowie zorganizowano stołówkę szkolną (posiłki dostarcza Przedszkole w Nałęczowie).

(dowód: akta kontroli str. 114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Burmistrz Nałęczowa nie przygotował projektu uchwały dotyczącej sieci prowadzonych publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, a Rada Miejska w Nałęczowie nie ustaliła sieci szkół na podstawie art. 14a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym⁴ do zadań wójta (burmistrza) należy m.in. przygotowanie projektów uchwał rady gminy (miasta).

Na terenie Gminy Nałęczów funkcjonowało jedno przedszkole publiczne (z oddziałem przedszkolnym), trzy punkty przedszkolne i cztery oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

Rada Miejska w Nałęczowie podjęła uchwałę Nr XXX/134/92 z dnia 18 grudnia 1992 r. w sprawie reorganizacji sieci przedszkoli na terenie gminy Nałęczów, zgodnie z którą z dniem 1 września 1993 r. pozostawiono jedno przedszkole publiczne na terenie gminy. Podjęto także trzy uchwały z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie utworzenia punktów przedszkolnych w SP w Drzewcach, w SP

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm. Ustawa zwana dalej: *ustawą o systemie oświaty*.

⁴ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm. Ustawa zwana dalej *ustawą o samorządzie gminnym*.

w Sadurkach i w SP w Piotrowicach, które zostały wydane m.in. na podstawie art. 14a ust. 1a ustawy o systemie oświaty, tj. w ramach uzupełnienia sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego

Burmistrz Miasta wyjaśnił m.in., że gmina Nałęczów nie podjęła uchwały o sieci prowadzonych przez gminę przedszkoli, ponieważ w gminie Nałęczów działa jedno przedszkole, a oddziały przedszkolne funkcjonują w ramach szkół podstawowych, których sieć ustaliła Rada Miejska w drodze uchwały w 1999 r. Burmistrz wyjaśnił także, że na kolejnej sesji – po sesji w dniu 28 grudnia 2012 r. - zostanie podjęta uchwała o nowej sieci szkół podstawowych i oddziałów przedszkolnych dla gminy Nałęczów obowiązującej od 1 września 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-34, 263-264, 294-299)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

2. Zapewnienie warunków organizacyjnych, w tym środków finansowych na zatrudnienie odpowiedniej kadry nauczycieli do kształcenia uczniów sześciolatków w prowadzonych szkołach podstawowych

Opis stanu faktycznego

W gminie Nałęczów liczba sześciolatków uczęszczających do klas pierwszych (34 uczniów w latach 2009/2010 – 2012/2013) nie miała wpływu na zatrudnienie dodatkowych nauczycieli. Dyrektorzy szkół ww. okresie nie planowali dodatkowych etatów w związku z objęciem sześciolatków obowiązkiem szkolnym. Według Burmistrza Nałęczowa, w gminie Nałęczów w związku z objęciem sześciolatków obowiązkiem szkolnym, może istnieć potrzeba zatrudnienia jednego nauczyciela w SP w Nałęczowie, ale w związku z likwidacją SP w Czesławicach (planowany termin 31.08.2013 r.) nauczyciel nauczania zintegrowanego może podjąć pracę w SP w Nałęczowie.

(dowód: akta kontroli str. 117-118)

Gmina nie wydawała szkołom zaleceń dotyczących objęcia obowiązkiem szkolnym sześciolatków.

W arkuszach organizacji, sporządzanych przez dyrektorów szkół w latach 2009/2010 – 2012/2013, podawano:

- liczbę sześciolatków zamieszkałych w obwodzie szkoły, w tym planowaną liczbę dzieci uczęszczających do klasy pierwszej,
- liczbę dzieci objętych w danym roku obowiązkiem szkolnym oraz planowaną liczbę dzieci uczęszczających do danej klasy.

(dowód: akta kontroli str. 113, 120-128)

W informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych gminy Nałęczów za lata szkolne 2010/2011 oraz 2011/2012 przedstawiono liczbę dzieci urodzonych w kolejnych latach z podziałem na obwody szkół podstawowych pod kątem określenia ilości potencjalnych uczniów tych szkół.

W styczniu 2011 r. sporządzono prognozę liczby uczniów w szkołach podstawowych na lata 2012 – 2016. Dokonano analizy ilości uczniów w szkołach, w tym między

innymi w 2012 r. pod kątem przyjęcia sześciolatków do szkoły (rocznik 2005 – 2006). Z prognozy tej wynika, że w trzech szkołach (Piotrowice, Czesławice, Sadurki) liczba uczniów w klasie I zwiększyłaby się do 13-24, a w SP w Nałęczowie i SP w Drzewcach istniałaby konieczność utworzenia dodatkowego oddziału. W SP w Nałęczowie przewidywano możliwość zwiększenia kadry nauczycielskiej.

W SP w Drzewcach nie planowano przyjęcia nowego nauczyciela. Według sekretarza gminy Urszuli Borkowskiej, ww. prognoza była sporządzona dla dzieci urodzonych w danej miejscowości, a część uczniów z Drzewiec uczęszcza do SP w Piotrowicach ze względu na bliższą odległość do tej szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 15, 30, 115, 116, 132)

Według Burmistrza Nałęczowa, w latach 2009/2010 – 2012/2013 prognozę liczby potrzebnych miejsc w oddziałach pierwszych klas oparto na liczbie dzieci z roku podlegającego obowiązkowi szkolnemu oraz informacji dyrektorów szkół o deklaracji rodziców/opiekunów dzieci sześciolatków o posyłaniu ich do szkoły.

Burmistrz Nałęczowa wskazał, że dyrektorzy szkół informowali rodziców na zebraniach z rodzicami, przekazywali ulotki promujące wcześniejsze podjęcie nauki w klasie pierwszej (przygotowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej). Dyrektor SP w Nałęczowie (szkoły, w której nie ma oddziału przygotowania przedszkolnego) uczestniczyła w zebraniach rodziców w przedszkolu i informowała o możliwościach posyłania sześciolatków do klasy pierwszej oraz o przygotowaniu sal lekcyjnych i świetlicy na ich przyjęcie.

Gmina nie podawała na stronach internetowych informacji o możliwości przyjęcia dzieci sześciolatków do szkoły. Według sekretarza gminy Nałęczów, na dyrektorów szkół jako osób znanych w środowisku lokalnym nałożono obowiązek informowania rodziców i w tym celu przekazano do szkół ulotki.

(dowód: akta kontroli str. 118, 230-231)

Liczba uczniów w oddziałach klas pierwszych nie przekraczała 26 osób, tj. była zgodna z zaleceniami Podstawy programowej⁵.

Gmina, zgodnie z § 5 ust. 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów szkół publicznych⁶, wyraziła zgodę na organizację w klasach łączonych w dwóch szkołach (SP w Sadurkach i SP w Czesławicach). Organizacja ta wynikała z trudnych warunków demograficznych, skutkujących niewielką liczbą uczniów w oddziałach klas „O”, „I” i „II”.

(dowód: akta kontroli str. 35, 120)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

⁵ Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, stanowiąca Załącznik Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

⁶ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

3. Organizacja dowożenia dzieci sześćioletnich do szkół

Opis stanu faktycznego

Zadanie gminy, wynikające z art. 17 ust 3 ustawy o systemie oświaty, dotyczące zapewnienia bezpłatnego transportu było wykonywane przez kierowników jednostek organizacyjnych:

- w latach 2009/2010 – 2010/2011 było realizowane przez dyrektorów szkół podstawowych w Nałęczowie i w Piotrowicach, środki finansowe na realizację tego zadania dyrektorzy szkół mieli zapewnione w swoich planach finansowych dział 801 rozdział 80113 paragraf 4300,
- w latach 2011/2012 – 2012/2013 organizację dowożenia dzieci i uczniów na terenie gminy Nałęczów powierzono dyrektorowi Zakładu Obsługi Placówek Oświatowych w Nałęczowie.

Bezpłatny transport zapewniono dzieciom uczęszczającym do dwóch szkół podstawowych:

- W SP w Nałęczowie w latach 2009/2010 - 2010/2011 dowóz dzieci do i ze szkoły odbywał na podstawie rocznych umów zawartych pomiędzy dyrektorem Szkoły a przewoźnikiem (według ustalonego harmonogramu). Umowy swoim zakresem obejmowały realizację dowozu uczniów: Szkoły Podstawowej w Nałęczowie, Gimnazjum Publicznego w Nałęczowie i oddziałów przedszkolnych w Przedszkolu w Nałęczowie.

Burmistrz Nałęczowa zarządzeniem Nr 60 z dnia 22.07.2011 r. upoważnił dyrektora Zakładu Obsługi Placówek Oświatowych w Nałęczowie do organizacji i realizacji obowiązku gminy w zakresie dowożenia i opieki w czasie przewozu, w tym do zawierania umów. W latach 2011/2012 – 2012/2013 dyrektor Zakładu Obsługi zawarł umowy z przewoźnikiem na usługi dowozu uczniów.

- W Szkole Podstawowej w Piotrowicach transport dowóz dzieci do szkoły i ze szkoły do domu odbywał się komunikacją publiczną i został zapewniony zwrot kosztów przez gminę. Burmistrz Nałęczowa wskazał, że pracownik Szkoły na każdy miesiąc nauki kupował w Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej w Puławach Sp. z o.o. miesięczny bilet dla poszczególnych uczniów, bilety miesięczne były kupowane ze środków budżetowych ujętych w planie finansowym szkoły zgodnie z faktycznymi potrzebami.

(dowód: akta kontroli str. 72-96, 130-131)

W latach 2009 – 2012 nie było wniosków rodziców klas pierwszych o objęcie bezpłatnym dowożeniem uczniów, których droga do szkoły była krótsza niż 3 km.

(dowód: akta kontroli str. 54-61, 70)

Burmistrza Nałęczowa wskazał, że w gminie (w celu wykonania zadań w zakresie oświaty) utworzono jednostki organizacyjne, zadanie w zakresie sprawowania opieki w czasie przewozu dzieci (art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty) było realizowane przez dyrektorów szkół podstawowych w Nałęczowie i Piotrowicach, nie zawierano odrębnych umów z nauczycielami sprawującymi opiekę nad uczniami dowożonymi.

(dowód: akta kontroli str. 130-131)

Opieka nad uczniami SP w Nałęczowie była realizowana na podstawie corocznych porozumień w sprawie sprawowania opieki nad uczniami podczas ich przewozu do i ze szkoły na terenie Gminy Nałęczów zawartych pomiędzy dyrektorem Szkoły Podstawowej w Nałęczowie a dyrektorem Gimnazjum w Nałęczowie.

W porozumieniach ustalono, że opiekę nad dziećmi SP będą sprawowali nauczyciele Gimnazjum. Dodatkowo dyrektor SP w Nałęczowie ustanowił *Regulamin sprawowania opieki nad uczniami podczas ich przewozu do i ze szkół na terenie gminy Nałęczów*, w którym między innymi określił wymagania dotyczące opieki w czasie przewozu dzieci i obowiązki opiekuna uczniów.

Anna Szczęsna dyrektor SP w Nałęczowie poinformowała m.in., że wspólny dowóz uczniów SP i Gimnazjum odbywa ze względów organizacyjnych i ekonomicznych, większą grupę stanowią uczniowie Gimnazjum, a obecność w autobusie nauczycieli z tej szkoły budzi większy respekt wśród gimnazjalistów, dyrektor Gimnazjum w Nałęczowie przydzielał sprawowanie opieki nad dowożonymi uczniami jako godziny ponadwymiarowe na podstawie zatwierzonego arkusza organizacji pracy szkoły w danym roku szkolnym. Kryteria doboru nauczycieli sprawujących opiekę to: doświadczenie, umiejętności organizacyjne. Wyznaczani nauczyciele pełnili funkcje wychowawców klas, uprzednio sprawowali opiekę podczas dydaktyczno – turystycznych wyjazdów uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 97-102, 200-201)

Z informacji uzyskanej od Urszuli Stefanyszyn dyrektora Gimnazjum w Nałęczowie wynika, że: nauczyciele sprawujący opiekę w czasie przewozu nie mieli podpisanych umów na wykonywanie tych czynności, opieka nad uczniami została ujęta w kartach przydziału obowiązku pięciu nauczycieli, nauczyciele otrzymywali dodatkowe wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe.

W okresie objętym kontrolą nauczycielom sprawującym opiekę w czasie przewozu uczniów wypłacono wynagrodzenia ponadwymiarowe w wysokości 58.524 zł.

(dowód: akta kontroli str. 110, 233, 266-293)

Opiekę nad uczniami podczas przejazdu komunikacją publiczną (SP w Piotrowicach) sprawowali nauczyciele szkoły (osoby prowadzące zajęcia w świetlicy) w godzinach pracy. Iwona Góra dyrektor SP w Piotrowicach poinformowała, że:

- opiekę nad uczniami dowożonymi sprawowali nauczyciele zatrudnieni w SP w Piotrowicach (w wymiarze 2,5 godziny tygodniowo), z którymi nie zawierano dodatkowych umów,
- obowiązki nauczycieli zawarto w „Regulaminie nauczyciela sprawującego opiekę nad uczniami podczas dowożenia,
- uczniowie SP i ich rodzice nie wnosili uwag dotyczących organizacji i sposobu sprawowania opieki,
- opiekę nad uczniami dowożonymi sprawowali doświadczeni nauczyciele posiadający umiejętności organizacyjne.

W SP w Piotrowicach opiekę w czasie przewozu sprawowali nauczyciele:

- w latach 2009/2010 – 2011/2012 w ramach pensum dydaktycznego i godzin ponadwymiarowych przeznaczonych na realizację opieki w świetlicy,
- w roku 2012/2013 w ramach pensum dydaktycznego i godzin ponadwymiarowych przeznaczonych na realizację opieki w świetlicy, a także w ramach realizacji godzin będących w dyspozycji dyrektora.

W Statucie SP ustanowiono, że w ramach świetlicy szkolnej szkoła sprawuje opiekę nad uczniami dojeżdżającymi, a wychowawcy świetlicy szkolnej oraz nauczyciele sprawujący opiekę nad uczniami dojeżdżającymi mają obowiązek prowadzić między innymi zajęcia (pogadanki, prezentacje, ćwiczenia praktyczne) związane z zasadami ruchu drogowego, bezpiecznego poruszania się po drogach, właściwego zachowania w autobusie.

W okresie objętym kontrolą nauczycielom sprawującym opiekę w czasie przewozu uczniów wypłacono wynagrodzenia ponadwymiarowe w wysokości 6.206 zł.

(dowód: akta kontroli str. 61-69, 111, 245-259)

Harmonogram dowozu uczniów w gminie Nałęczów (SP w Nałęczowie, SP w Piotrowicach) został dostosowany do planów lekcyjnych i pracy świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 119)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Burmistrz Nałęczowa zatwierdził arkusze organizacji Szkoły Podstawowej w Piotrowicach i Gimnazjum w Nałęczowie z nieprawidłowym przydziałem zadań w zakresie sprawowania opieki nad uczniami w czasie przewozu.

Powierzenie nauczycielom przez dyrektorów dwóch szkół ww. zadań naruszało przepisy art. 42 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁷.

Zgodnie z art. 17 ust 3 ustawy o systemie oświaty, jeżeli droga dziecka z domu do szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka, przekracza odległości wymienione w ust. 2⁸, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu.

Burmistrz Nałęczowa posiadał informację o realizowaniu przez nauczycieli opieki nad uczniami w czasie przewozu w ramach przydzielonych godzin zajęć opiekuńczych i zadań statutowych. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że zadania te uznał za zadania realizowane jako zajęcia opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 61-69, 97-111, 211, 245-259, 266-296)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

4. Realizacja programu pn. Radosna szkoła

Opis stanu
faktycznego

W latach 2009 – 2012 (do 31 sierpnia) Gmina złożyła dwa wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw w szkołach w ramach programu pn. „Radosna szkoła”. Gmina uzyskała wsparcie finansowe dla pięciu szkół podstawowych w łącznej kwocie 35.972 zł:

- w 2009 r. zakupiono pomoce o wartości 29.972 zł dla Szkoły Podstawowej w Nałęczowie (12.000 zł), Piotrowicach (6.000 zł), Drzewcach (5.972 zł), Sadurkach (6.000 zł),
- w 2010 r. na pomoce dla Szkoły Podstawowej w Czesławicach wydatkowano 6.000 zł.

W dniu 30.10.2012 r. Burmistrz Nałęczowa przekazał Lubelskiemu Kuratorowi Oświaty wniosek o udzielenie wsparcia finansowego w 2013 r. na utworzenie

⁷ Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm. Ustawa zwana dalej: *Kartą Nauczyciela*.

⁸ Tj. 3 km - w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych i 4 km - w przypadku uczniów klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów.

szkolnego placu zabaw w Szkole Podstawowej w Nałęczowie. Planowany koszt utworzenia placu zabaw to 230.900 zł, a wnioskowana kwota wsparcia – 115.450 zł.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Według danych zawartych w Systemie Informacji Oświatowej na 30.09.2012 r., żadna ze szkół podstawowych nie posiada placu zabaw.

W 2012 r. plac zabaw powstał przy SP w Sadurkach przy udziale środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)⁹. Zadanie objęło przebudowę boiska sportowego (49.564 zł) i utworzenie gminnego placu zabaw (55.158 zł) na terenie Szkoły. Ogrodzony plac zabaw o powierzchni trawiastej (250 m²) został wyposażony w zestaw zabawowy (wieża z dachem, wejście przez schodki, ścianka liniowa, panel dydaktyczny, drabinka), huśtawka wagowa, bujak „piesek” i „smok”, płotek drewniany.

Gmina otrzymała dofinansowanie z PROW na budowę placu zabaw przy SP w Drzewcach (przewidywany termin realizacji do 15.12.2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 39-45, 49-53, 107, 120)

W latach 2009-2012 gmina nie brała udziału w programie pn. „Radosna szkoła” w zakresie dotyczącym utworzenia placów zabaw. Burmistrz Nałęczowa wyjaśnił, że nie uczestniczą w programie (budowa placu zabaw) ze względu na konieczność 50% udziału finansowego gminy, a w budżecie nie udało się wydzielić środków na dofinansowanie (gmina podjęła realizację zadania inwestycyjnego o wartości ponad 20 mln zł - modernizacja oczyszczalni ścieków).

(dowód: akta kontroli str. 117)

Dane we wnioskach o udzielenie wsparcia finansowego zostały podane zgodnie ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Gmina Nałęczów zrealizowała zadania w ramach programu pn. „Radosna szkoła” i dla pięciu szkół podstawowych zakupiono pomoce dydaktyczne o wartości:

- 1) 12.000 zł dla SP w Nałęczowie – m.in. tęczęwe wyspy, tunele, piłki skaczące braki, gry Twister, gry planszowe, piłki do rytmiki, pachołki, pufy kwiatek, zestaw mobik, wózek na piłki, chusty,
- 2) 6.000 zł dla SP w Piotrowicach – m.in. bujaki, worki do skakania, skrzynia, piłki, układanki, mozaiki, walce, zwierzęta z granulatem, zestaw „most”,
- 3) 5.972 zł dla SP w Drzewcach – m.in. kamienie rzeczne, worki do skakania, piłki, zestaw „most”, skrzynia, płotek, dywanik „gramy w klasy”,
- 4) 6.000 zł dla SP w Sadurkach – m.in. minimostek, tunel ważka, zestaw „most”, pufy, walce, bujak, skrzynia,
- 5) 6.000 zł dla SP w Czesławicach – m.in. kamienie rzeczne, znaki drogowe, piłki, kącik sportowy, materace, wałki, klocki, gry planszowe.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Pomoce dydaktyczne dla szkół odpowiadały zakresowi wsparcia finansowego określonego w załączniku Nr 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących

⁹ 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”

w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I – III szkół podstawowych¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Według informacji uzyskanej od Burmistrza Nałęczowa, w miejscu zabaw, które wyposażono w pomoce dydaktyczne zakupione w ramach programu, umieszczono tablice zawierające napis o treści: "Szkolne miejsce zabaw wyposażone w ramach programu rządowego RADOSNA SZKOŁA"

(dowód: akta kontroli str. 117)

Dotacje zostały wykorzystane w pełnej wysokości zgodnie z określonym celem. Burmistrz Nałęczowa terminowo przedłożył rozliczenia finansowe z zakupu pomocy dydaktycznych.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o:

- 1) przygotowanie i przedłożenie Radzie Miasta Nałęczów projektu uchwały dotyczącej sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- 2) wyeliminowanie występujących w szkołach nieprawidłowości polegających na zlecaniu nauczycielom opieki nad uczniami w trakcie dowożenia w ramach czasu pracy ustalonego w Karcie Nauczyciela.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

¹⁰ Dz. U. Nr 110, poz.915 ze zm.

¹¹ Dz.U. z 2012 r., poz.82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 28 grudnia 2012 r.

Kontrolerzy
Katarzyna Durakiewicz
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Dyrektor
z up.
Ewa Antoniak
Wicedyrektor

Bogusława Maruszewska
główny specjalista kontroli państwowej